

„ХЕМУС А2“ ДЗЗД

**ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА ЗАВЪРШВАЩА НА 31.12.2013**

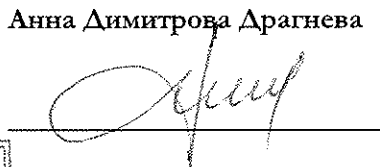
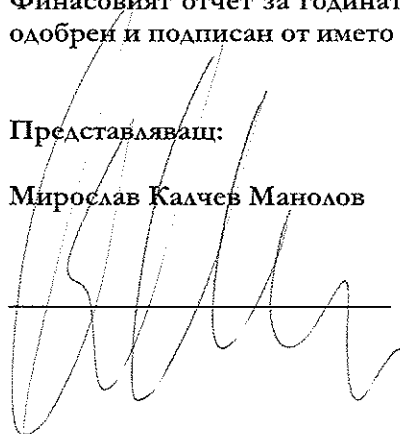
Финансовият отчет за годината завършваща на 31.12.2013 г. от страница 1 до страница 46 е одобрен и подписан от името на „Хемус А2“ ДЗЗД от:

Представяващ:

Мирослав Калчев Манолов

Съставител:

Анна Димитрова Драгнева

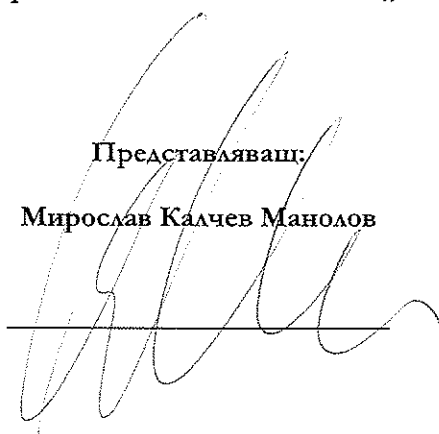


**ДОКЛАД НА РЪКОВОДСТВОТО ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА ГОДИНАТА  
ЗАВЪРШВАЩА НА 31.12.2013**

Докладът на ръководството за дейността за годината завършваща на 31.12.2013г. от страница 1 до страница 6 е одобрен и подписан от името на „Хемус А2“ ДЗЗД от:

Представяващ:

Мирослав Калчев Манолов



# "ХЕМУС А2" ДЗЗД

## ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За годината към 31.12.2013 г.

### С НЕЗАВИСИМ ОДИТОРСКИ ДОКЛАД



Представяващ:

Мирослав Калчев Манолов

Съставител:

Анна Димитрова Драгнева

Одитор:

СОП „Ейч Ел Би България“ ООД

София, 20 март 2014 г.

**ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР****ДО ЕДНОЛИЧНИЯ СОБСТВЕНИК  
НА “ХЕМУС-А2” ДЗЗД***Доклад върху финансовия отчет*

Извършихме одит на приложения финансов отчет на „ХЕМУС-А2” ДЗЗД, към 31 декември 2013 година, включващ отчет за финансовото състояние към 31.12.2013 година, отчет за доходите и отчет за всеобхватния доход, отчет за промените в собствения капитал, отчет за паричните потоци за годината, завършваща тогава, както и обобщеното оповестяване на съществените счетоводни политики и другата пояснителна информация.

*Отговорност на ръководството за финансовия отчет*

Ръководството е отговорно за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от Европейската комисия, и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определи като необходима за изготвянето на финансов отчет, който не съдържа съществени отклонения, независимо дали те се дължат на измама или грешка.

*Отговорност на одитора*

Нашата отговорност се свежда до изразяване на одиторско мнение върху този финансов отчет, основаващо се на извършения от нас одит. Нашият одит бе проведен в съответствие с професионалните изисквания на Международните одиторски стандарти. Тези стандарти налагат спазване на етичните изисквания, както и одитът да бъде планиран и проведен така, че ние да се убедим в разумна степен на сигурност доколко финансовият отчет не съдържа съществени отклонения.

Одитът включва изпълнението на процедури с цел получаване на одиторски доказателства относно сумите и оповестяванията, представени във финансовия отчет. Избраните процедури зависят от преценката на одитора, включително оценката на рисковете от съществени отклонения във финансовия отчет, независимо дали те се дължат на измама или грешка. При извършването на тези оценки на риска одиторът взема под внимание системата за вътрешен контрол, свързана с изготвянето и достоверното представяне на финансовия отчет от страна на предприятието, за да разработи одиторски процедури, които са подходящи при тези обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на системата за вътрешен контрол на предприятието. Одитът също така включва оценка на уместността на прилаганите счетоводни политики и разумността на приблизителните счетоводни оценки, направени от ръководството, както и оценка на цялостното представяне във финансовия отчет.

Считаме, че извършеният от нас одит предоставя достатъчна и подходяща база за изразеното от нас одиторско мнение.

**Global in Reach, Local in Touch**

No. 149-151, „Konstantin Velichkov” blvd., 1<sup>st</sup> floor, office 3, Sofia, 1309, Bulgaria

Tel: +359 2 920 22 01/ 920 50 21, Fax: +359 2 920 36 65, E-mail: office@hblb-bg.com, Web site: www.hblb-bg.com

*Мнение*

В резултат на това удостоверяваме, че финансовият отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на „ХЕМУС-А2“ ДЗЗД към 31 декември 2013 година, както и финансовите резултати от дейността и паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от Европейската комисия.

**Доклад по други правни и регулаторни изисквания**

Ръководството също така носи отговорност за изготвянето на годишен доклад за дейността в съответствие с изискванията на Закона за счетоводството.

Законът за счетоводството изисква от нас да изразим мнение относно съответствието между годишния доклад за дейността на Дружеството и годишния финансов отчет за същия отчетен период.

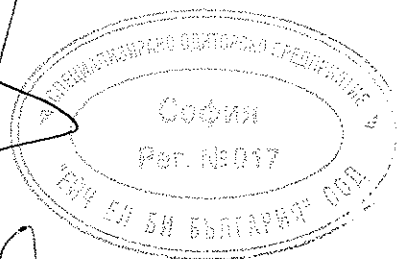
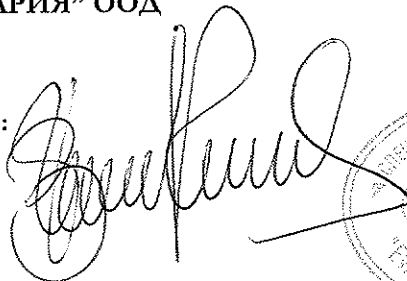
По наше мнение, годишният доклад за дейността е изготвен в съответствие с приложения годишен финансов отчет на Дружеството към 31 декември 2013 г.

**Специализирано одиторско предприятие**

**„ЕЙЧ ЕЛ БИ БЪЛГАРИЯ“ ООД**

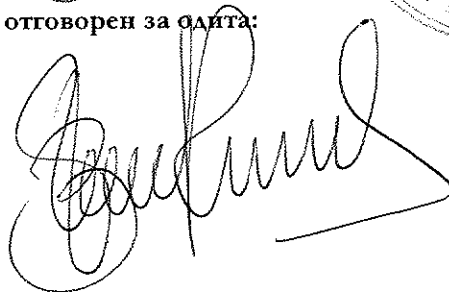
Представяващ СОП:

Златка Колева



Регистриран одитор отговорен за аудита:

Златка Колева



20.03.2014 г.

**"ХЕМУС А2" ДЗЗД****ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ КЪМ 31.12.2013 година**

<b>АКТИВ</b>	<b>Приложение</b>	<b>31.12.2013 г. BGN'000</b>	<b>31.12.2012 г. BGN'000</b>
<b>Нетекущи активи</b>			
Активи по отсрочени данъци	1.1.	5	1
<b>Общо нетекущи активи</b>		<b>5</b>	<b>1</b>
<b>Текущи активи</b>			
Текущи търговски и други вземания	1.2.	171	5 551
Данъци за възстановяване	1.3.		1 493
Текущи финансови активи	1.4.		733
Пари и парични еквиваленти	1.5.	31	8 934
<b>Общо текущи активи</b>		<b>202</b>	<b>16 711</b>
<b>Сума на актива</b>		<b>207</b>	<b>16 712</b>

	Приложение	31.12.2013 г. BGN'000	31.12.2012 г. BGN'000
<b>СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВ</b>			
<b>Собствен капитал</b>			
<b>Финансов резултат</b>	1.6.1.	49	36
Натрупени печалби/загуби		36	(46)
Печалба/загуба за годината		13	82
<b>Общо собствен капитал</b>		<b>49</b>	<b>36</b>
<b>Нетекущи пасиви</b>			
Нетекущи провизии	1.7.	40	
<b>Общо нетекущи пасиви</b>		<b>40</b>	
<b>Текущи пасиви</b>			
Текущи търговски и други задължения	1.8.	98	16 639
Данъчни задължения	1.9.	7	7
Задължения към персонала	1.10.		30
Текущи провизии	1.11.	13	
<b>Общо текущи пасиви</b>		<b>118</b>	<b>16 676</b>
<b>Сума на собствен капитал и пасива</b>		<b>207</b>	<b>16 712</b>

Приложенията от страница 7 до страница 46 са неразделна част от финансовия отчет.

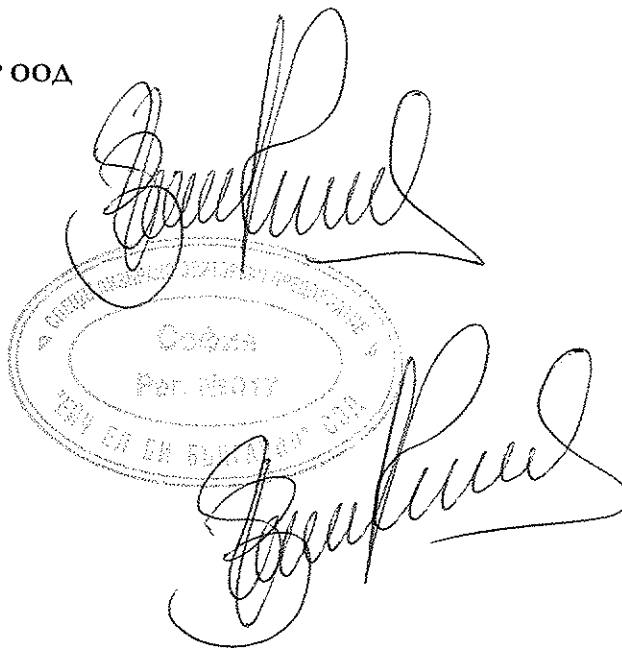
Представяващ:  
Мирслав Калчев Манолов



Съставител:  
Анна Димитрова Драгнева

Одитор:  
СОП „Ейч Ел Би България“ ООД

София, 20 март 2014 г.



"ХЕМУС А2" ДЗЗД

ОТЧЕТ ЗА ДОХОДИТЕ за 2013 година

	Приложение	2013 г. BGN'000	2012 г. BGN'000
<b>Приходи</b>			
<b>Нетни приходи от продажби</b>	2.1.1.	21 204	11 568
Услуги		21 203	11 568
Други		1	
<b>Финансови приходи</b>	2.1.2.	27	48
<b>Общо приходи</b>		<b>21 231</b>	<b>11 616</b>
<b>Разходи</b>			
<b>Разходи по икономически елементи</b>		<b>(21 201)</b>	<b>(11 478)</b>
Използвани суровини, материали и консумативи	2.2.1.	(33)	(60)
Разходи за външни услуги	2.2.2.	(20 922)	(11 038)
Разходи за заплати и осигуровки на персонала	2.2.3.	(189)	(375)
Други разходи	2.2.4.	(57)	(5)
<b>Финансови разходи</b>	2.2.5.	<b>(15)</b>	<b>(51)</b>
<b>Общо разходи без разходи за данъци</b>		<b>(21 216)</b>	<b>(11 529)</b>
<b>Печалба/загуба преди разходи за данъци</b>		<b>15</b>	<b>87</b>
<b>Разход за данъци</b>	2.2.6.	<b>(2)</b>	<b>(5)</b>
Текущ данък		(6)	(5)
Изменение за сметка на отсрочени данъци		4	
<b>Печалба/загуба от продължаващи дейности</b>		<b>13</b>	<b>82</b>
<b>Печалба/загуба</b>		<b>13</b>	<b>82</b>

Приложенията от страница 7 до страница 46 са неразделна част от финансовия отчет.

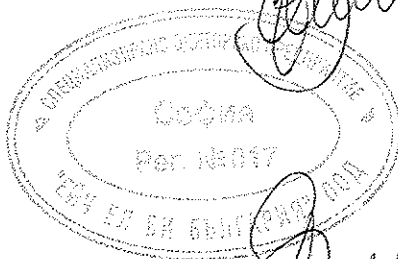
Представяващ:  
Мирослав Калчев Манолов



Съставител:  
Анна Димитрова Драгнева

Одитор:  
СОП „Ейч Ел Би България“ ООД

София, 20 март 2014 г.



Handwritten signatures of the representatives and auditor.

"ХЕМУС А2" ДЗЗД

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД за 2013 година

Приложение	2013 г. BGN'000	2012 г. BGN'000
Печалба/загуба	13	82
Общ всеобхватен доход	13	82

Приложенията от страница 7 до страница 46 са неразделна част от финансовия отчет.

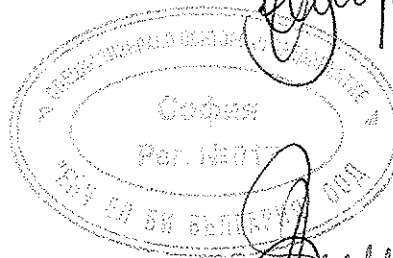
Представяващ:  
Мирослав Калчев Манолов



Съставител:  
Анна Димитрова Драгнева

Одитор:  
СОП „Ейч Ел Би България“ ООД

София, 20 март 2014 г.





"ХЕМУС А2" ДЗЗД

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ за 2013 година

	2013 г. BGN'000	2012 г. BGN'000
<b>Парични потоци от оперативна дейност</b>		
Постъпления от контрагенти	7 913	27 523
Плащания на контрагенти	(20 658)	(17 885)
Потоци за персонал и социално осигуряване, нето	(222)	(368)
Платени данъци (без корпоративни данъци)	(619)	(2 853)
Възстановени данъци (без корпоративни данъци)	3 930	44
Платени корпоративни данъци	(5)	
Други парични потоци от оперативна дейност		(4)
<b>Нетни парични потоци от оперативна дейност</b>	<b>(9 661)</b>	<b>6 457</b>
<b>Парични потоци от инвестиционна дейност</b>		
Плащания по предоставени заеми		(7 690)
Постъпления от предоставени заеми	710	6 980
Получени лихви по предоставени заеми	33	25
Получени лихви по предоставени депозити	16	
<b>Нето парични средства използвани в инвестиционната дейност</b>	<b>759</b>	<b>(685)</b>
<b>Парични потоци от финансова дейност</b>		
Други парични потоци от финансова дейност	(1)	
<b>Нето парични средства използвани във финансовата дейност</b>	<b>(1)</b>	<b>-</b>
<b>Нетно изменение на паричните средства и паричните еквиваленти</b>	<b>(8 903)</b>	<b>5 772</b>
<b>Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари</b>	<b>8 934</b>	<b>3 162</b>
<b>Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември</b>	<b>31</b>	<b>8 934</b>

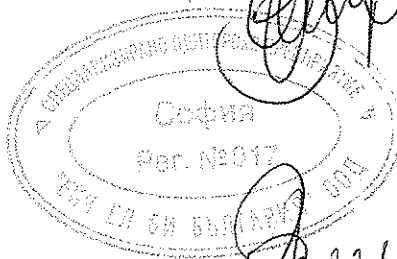
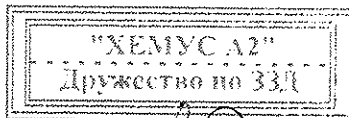
Приложенията от страница 7 до страница 46 са неразделна част от финансовия отчет.

Представяващ:  
Мирослав Калчев Манолов

Съставител:  
Анна Димитрова Драгнева

Одитор:  
СОП „Ейч Ел Би България“ ООД

София, 20 март 2014 г.



Handwritten signatures of the representatives and auditor.

"ХЕМУС А2" ДЗЗД

ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ КЪМ 31.12.20

	Натрупани печалби/ загуби	Общо собствен капитал
	BGN'000	BGN'000
Прензчислен остатък към 31.12.2011 г.	(46)	(46)
Промени в собствения капитал за 2012 г.	82	82
<i>Печалба /загуба за периода</i>	82	82
Общ всеобхватен доход за 2012 г.	82	82
Остатък към 31.12.2012 г.	36	36
Промени в собствения капитал за 2013 г.	13	13
<i>Печалба /загуба за периода</i>	13	13
Общ всеобхватен доход за 2013 г.	13	13
Остатък към 31.12.2013 г.	49	49

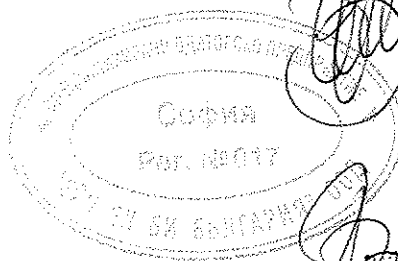
Приложенията от страница 7 до страница 46 са неразделна част от фи

Представяващ:  
Мирослав Калчев Манолов

Съставител:  
Анна Димитрова Драгнева

Одитор:  
СОП „Ейч Ел Би България“ ООД

София, 20 март 2014 г.



Handwritten signatures of the representatives and auditor.

## ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

*Наименование на предприятието*  
**ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД „ХЕМУС А2”**

*Представяващ*

*Мирослав Калчев Манолов*

*Съставител*

*Анна Димитрова Драгнева*

*Държава на регистрация на предприятието*  
РБългария

*Седалище и адрес на регистрация*  
гр. София, ул. „Никола Образописов” № 12

*Обслужващи банки*  
„УниКредит Булбанк” АД  
„Корпоративна търговска банка” АД

Финансовият отчет е самостоятелен отчет на предприятието.

*Предмет на дейност и основна дейност на предприятието*  
*Строителство на автомагистрала и пътица*

*Дата на финансовия отчет*  
31.12.2013 г.

*Период на финансовия отчет – текущ период*  
Годината започваща на 01.01.2013 г. и завършваща на 31.12.2013 г.

*Период на сравнителната информация – предходен период*  
Годината започваща на 01.01.2012 г. и завършваща на 31.12.2012 г.

*Дата на одобрение за публикуване*  
20.03.2014 г.

*Орган одобрил отчета за публикуване*  
Общото събрание на партньорите на ДЗЗД „Хемус А2“, чрез решение вписано в протокол от дата 20.03.2014 г.

## ИЗЯВЛЕНИЕ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ

Предприятието води своето текущо счетоводство и изготвя финансовите си отчети в съответствие с всички Международни стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), които се състоят от: Международни стандарти за финансово отчитане, Международни счетоводни стандарти и от Разяснения, предоставени от Комитета за Разяснения на Международните стандарти за финансово отчитане (КРМСФО) или бившия Постоянен комитет за Разясненията (ПКР), които ефективно са в сила за 2013 г., и които са приети от Комисията на Европейските общности (Комисията). За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и разяснения, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Комисията, които са уместни за неговата дейност.

### БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ И ПРИЛАГАНИ СЪЩЕСТВЕНИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ

#### Промени в счетоводната политика

Дружеството прилага следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които имат ефект върху финансовия отчет на Дружеството и са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2013 г.:

**МСФО 7 Финансови инструменти: оповестяване (изменен)** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013)

Промените в стандарта са във връзка с разширени изисквания за оповестяване относно компенсиране на финансови активи и пасиви. Това ще подпомогне потребителите на финансови отчети да оценят по-добре ефекта или потенциалният такъв от компенсиране на финансови активи и пасиви. Измененията също така имат за цел да спомогнат сравнимостта между финансовите отчети изготвени, съгласно МСФО и Общоприетите счетоводни принципи на САЩ.

**МСФО 13 Определяне на справедливата стойност** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013)

Целта на МСФО 13 е да замени насоките за определяне и оповестяване на справедливата стойност в съществуващите МСФО с отделен стандарт. Стандартът определя справедливата стойност, предоставя насоки как да се определи и въвежда изисквания за оповестяването ѝ. МСФО 13 не променя регламентите, в съществуващите МСФО, по отношение на обектите, които трябва да бъдат оценени и/или оповестени по справедлива стойност.

**МСС 1 Представяне на финансови отчети (изменен)** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 юли 2012, за ЕС – започващи на или след 01 януари 2013)

Промените в МСС 1 имат за цел да подобрят представянето на компонентите в отчета за всеобхватния доход, като същевременно се запазват предоставените две възможности за представяне на: два отчета – отчет за доходите и отчет за всеобхватния доход или единен отчет за всеобхватния доход. С измененията се въвеждат изисквания за групиране на позициите в друг всеобхватен доход в две категории, съответно: статии, които в последствие ще бъдат признати в текущата печалба и загуби, и такива, които няма да бъдат признати в текущия резултат. Данъците свързани с тези статии трябва да се представят аналогично.

**МСС 12 Данъци върху дохода (изменен)** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2012, за ЕС – започващи на или след 01 януари 2013)

Стандартът изисква дружествата да оценяват отсрочените данъци, свързани с активи, в зависимост от начина, по който се очаква да бъде възстановена тяхната балансова стойност чрез използване или продажба. Тъй като при инвестиционни имоти, отчитани по справедлива стойност съгласно МСС 40 „Инвестиционни имоти“, е трудно и субективно да се определи каква част от възстановяването ще се извърши чрез последващо използване или продажба, се въвежда изключение от посочения принцип - опровержимото предположение, че балансовата стойност на посочените инвестиционни имоти ще бъде възстановена единствено чрез продажба. В резултат на изменението в стандарта са включени указанията на ПКР 21 „Данъци върху дохода – възстановяване на преоценените неамортизируеми активи“ и разяснението е отменено.

**МСС 19 Доходи на персонала (изменен)** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013)

Основните промени в стандарта са свързани с премахването на метода на превишението над десет процентния коридор. Изменени и допълнени са изискванията свързани с признаването и оповестяването на планове, представляващи дефинирани доходи. Конкретизирани са указанията за отделно представяне на промените в активите и задълженията по планове с дефинирани доходи така, че да не се възприемат като следки от оперативна дейност.

**КРМСФО 20 Разходи за отстраняване на повърхностния слой в производствената фаза на открита мина** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013)

Целта на разяснението е да даде насоки за признаването на производствените разходи за разкриването на открити мини като актив, както и за първоначалното и последващото му оценяване, за да се ограничи многообразието от начини, по които предприятията отчитат тези разходи.

**Годишни подобрения 2011 г., приети от ЕС през 2012 г.:**

**МСФО 10 Консолидирани финансови отчети** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013, за ЕС – започващи на или след 01 януари 2014)

МСФО 10 установява принципи за изготвяне и представяне на консолидирани финансови отчети за дружества, които контролират едно или повече предприятия. Стандартът замества определенията и принципите, които даваха МСС 27 и ПКР 12 като дефинира нови определения за контрол. МСФО 10 регламентира, че инвеститор контролира дадено предприятие тогава и само тогава, когато са налице следните три условия едновременно: власт върху предприятието, изложен е на променливата възвращаемост от участието си и има възможност да влияе върху размера на последната.

**МСФО 11 Съвместни дейности** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013, за ЕС – започващи на или след 01 януари 2014)

МСФО 11 въвежда нови изисквания по отношение на съвместни дейности, като замества тези в МСС 31 и отменя ПКР 13. В стандарта е премахната възможността за пропорционална консолидация като за това са осигурени преходни разпоредби. В допълнение МСФО 11 премахва съвместно контролираните активи и дефинира съвместни дейности и съвместни предприятия.

**МСФО 12 Оповестяване на интереси в други предприятия** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013, за ЕС – започващи на или след 01 януари 2014)

Целта на МСФО 12 е да въведат детайлни изисквания за оповестяване, с които да подпомогне потребителите на финансови отчети да оценят: същността и рисковете свързани с участието в други предприятия и ефектите от тези рискове върху резултатите, финансовото състояние и паричните потоци на предприятието-инвеститор. Стандартът се прилага, както за консолидирани така и за неконсолидирани предприятия, в които дадено дружество има интерес.

**МСС 27 Индивидуални финансови отчети (преработен)** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013, за ЕС – започващи на или след 01 януари 2014)

Измененията са във връзка с публикуването на МСФО 10, преработеният МСС 27 Индивидуални финансови отчети заменя МСС 27 Консолидирани и индивидуални финансови отчети. Изискванията по отношение на консолидациите са променени и прехвърлени в новия МСФО 10 Консолидирани финансови отчети.

**МСС 28 Инвестиции в асоциирани и асоциирани предприятия (преработен)** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013, за ЕС – започващи на или след 01 януари 2014)

Измененията са във връзка с приемането на МСФО 10, МСФО 11 и МСФО 12. Преработения МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия заменя МСС 28 Инвестиции в асоциирани предприятия.

**МСС 32 Финансови инструменти - представяне (изменен)** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2014)

Промените са във връзка с въведените изисквания по отношение на компенсирането на финансови активи и пасиви, намерили отражение и МСФО 7.

**Годишни подобрения 2011 г., които са в сила за следващи периоди и все още не са приети от ЕС:**

**МСФО 7 Финансови инструменти: оповестяване (изменен)** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2015)

Промените в стандарта са във връзка с въведени изисквания за оповестяване относно първоначалното прилагане на МСФО 9.

**МСФО 9 Финансови инструменти** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2015)

МСФО 9 представлява първата част от проекта на Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) за замяна на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“. Той заменя четирите категории финансови активи при тяхното оценяване в МСС 39 с класификация на базата на един единствен принцип. МСФО 9 изисква всички финансови активи да се оценяват или по амортизирана стойност или по справедлива стойност. МСФО 9 премахва необходимостта от няколко метода за обезценка, като предвижда метод за обезценка само за активите, отчитани по амортизирана стойност. Допълнителни раздели във връзка с обезценка и счетоводно отчитане на хеджиране са все още в процес на разработване. Ръководството на Дружеството следва да оцени ефекта от измененията върху финансовия отчет. Въпреки това то не очаква измененията да бъдат

приложени преди публикуването на всички раздели на стандарта и преди да може да се оцени техния цялостен ефект.

**Годишни подобрения 2012 г., приети от ЕС през 2013 г.:**

**МСФО 1 Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013)

Промените са свързани с направените през 2008 г. изменения в МСС 20 Отчитане на безвъзмездни средства, предоставени от държавата, и оповестяване на държавна помощ, с което се разрешава предприятие прилагащо за първи път МСФО да изпълни тези изисквания за заеми получени на датата на преминаване или по-късно. А при условие, че необходимата информация за средствата и заемите, получени от държавата, е налична от дата на получаване на помощта, то има право да приложи изискванията на МСС 20.

Промените са свързани с подобрения от 2012г. с разходи по заеми за отговарящи на условията активи съгласно МСС 23 Разходи по заеми, за които датата на започване на капитализация е преди датата на преминаване по МСФО.

**МСС 1 Представяне на финансови отчети** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013)

Промените са свързани с подобрения от 2012г. по изискванията за представяне на сравнителна информация.

**МСС 34 Междинно финансово отчитане** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013)

Промените са свързани с подобрения от 2012 г. съгласно промените на МСФО 1 и междинно отчитане на сегментна информация.

**МСС 16 Имоти, машини и съоръжения** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013)

Промените са свързани с подобрения от 2012г. по изискването за отчитане на резервни части, резервно и сервизно оборудване.

**МСС 32 Финансови инструменти: представяне** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2013)

Промените са свързани с подобрения от 2012г. относно отчитането на данъчния ефект от разпределения към притежателите на инструменти на собствения капитал според изискванията на МСС 12 и оповестяването на разходи по сделки отчетени в намаление на собствения капитал.

**МСФО 10 Консолидирани финансови отчети** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2014)

**МСФО 11 Съвместни дейности** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2014)

**МСФО 12 Оповестяване на интереси в други предприятия** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2014)

Публикуваните изменения в трите стандарта имат за цел да облекчат преходните им разпоредби, като се оптимизират изискванията за представяне на коригирана сравнителна информация. Съща

така при оповестяването на неконсолидирани дружества се премахва изискването за оповестяване на информация за периоди преди влизането в сила на стандартите.

**Изменения от 2012 г., приети от ЕС през 2013 г.:**

**МСФО 10 Консолидирани финансови отчети** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2014)

Промяната е с цел да се отрази по-добре бизнес моделът на инвестиционните предприятия. Съгласно изменението инвестиционните предприятия оценяват и представят дъщерните си предприятия по справедлива стойност в печалбата или загубата, а не на консолидирана база.

**МСФО 12 Оповестяване на интереси в други предприятия** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2014)

Промяната въвежда изискване за специфично оповестяване на дъщерни дружества на инвестиционни предприятия.

**МСС 27 Индивидуални финансови отчети (преработен)** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2014)

Промяната е свързана с отпадане на възможността инвестиционните предприятия да оценяват инвестициите си в дъщерни предприятия по себестойност.

Измененията в МСФО 10, МСФО 12, МСС 27 налагат последващи изменения с цел постигане на последователност на следните стандарти: МСФО 1, МСФО 3, МСФО 7, МСС 7, МСС 12, МСС 24, МСС 32, МСС 34 и МСС 39.

#### **Текущи и нетекущи активи**

Актив се класифицира като текущ когато отговаря на някой от следните критерии:

- очаква да реализира актива или възнамерява да го продаде или употреби в своя нормален оперативен цикъл;
- държи актива предимно с цел търгуване;
- очаква да реализира актива в рамките на дванадесет месеца след края на отчетния период; или
- активът е пари или парични еквиваленти (съгласно дефиницията на МСФО 7), освен ако за актива няма ограничение да бъде разменен или използван за уреждане на пасив в продължение най-малко на дванадесет месеца след края на отчетния период

Актив се класифицира като нетекущ ако не отговаря на критериите за класифициране като текущ.

#### **Имоти, машини и съоръжения**

Активи се отчитат като Имоти, машини и съоръжения когато отговарят на критериите на МСС 16 за признаване и имат цена на придобиване равна или по-висока от 700 лв. Активите които имат цена на придобиване по ниска от посочената се отчитат като текущи разходи за периода на придобиване в съответствие с одобрената счетоводна политика. Всеки имот, машина и съоръжение се оценява при придобиването му по цена на придобиване определена в съответствие с изискванията на МСС 16.

Предприятието е приело да отчита всяка позиция на Имотите, машините и съоръженията в съответствие с МСС 16 по цена на придобиване намалена с натрупаната амортизация и натрупана загуба от обезценка.

Последващи разходи свързани с отделен имот, машина и съоръжение се отчитат в увеличение на балансовата стойност на актива, ако е спасен принципа на признаване определен в МСС16.

Раходите за текущото обслужване на имоти, машини и съоръжения се отчитат в печалба или загуба в момента на извършването им.



Балансовата стойност на даден имот, машина и съоръжение се отписва :

-при продажба на актива;

или

-когато не се очакват никакви други икономически изгоди от използването на актива или при освобождаване от актива;

Печалбата или загубата, възникваща от отписването на имот, машина и съоръжение се включват в печалбата или загубата, когато активът се отпише, освен ако МСС 17 не изисква друго при продажба и обратен лизинг. Печалбите или загубите, възникващи при отписване на имот, машина или съоръжение се определят като разлика от между нетните постъпления от продажбата, ако има такива и балансовата стойност на актива. Те не се класифицират като приход/разход.

Когато в хода на обичайната си дейност предприятието рутинно продава активи на имоти, машини и съоръжения, които е държало за отдаване под наем, прехвърля тези активи в материалните запаси по тяхната балансова стойност, когато престанат да бъдат отдавани под наем и станат държани за продажба. Постъпленията от продажбата на такива активи се признават като приходи в съответствие с МСС 18 Приходи. МСФО 5 не се прилага, когато активи, държани за продажба в обичайния ход на дейността, бъдат прехвърлени към материални запаси.

Имотите, машините и съоръженията се амортизират по линейния метод за периода на очаквания полезен живот.

Остатъчната стойност и полезният живот на актив се преразглеждат при приключването на всяка финансова година и ако очакванията се различават от предишните приблизителни оценки, промените се отчитат като промяна в счетоводните приблизителни оценки в съответствие с МСС 8 Счетоводни политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки.

Амортизацията започва от момента в който имотите, машините и съоръженията са налични в предприятието, на мястото и в състоянието, необходими за експлоатацията им по начина предвиден от ръководството. Амортизацията на активите се преустановява на по ранната от двете дати :

-датата на която са класифицирани като държани за продажба съгласно МСФО 5.

-датата на отписване на активите.

Амортизацията не се преустановява в периоди на престои или изваждане от активна употреба.

Средният полезен живот в години за основните групи дълготрайни материални активи, е както следва:

Група	Години
Сгради	50
Машини и съоръжения; компютри	10; 5
Транспортни средства	10
Стопански инвентар	7
Всички останали	7

#### Обезценка на Имоти, машини и съоръжения

Съгласно изискванията на МСС36 към края на отчетния период се прави преценка дали съществуват индикации, че стойността на даден актив от Имотите, машините и съоръженията е обезценена. В случай на такива индикации се изчислява възстановимата стойност на актива и се определя загубата от обезценка.

#### Инвестиционни имоти

Като инвестиционни имоти съгласно МСС 40 с отчитат земи и /или сгради, и/или части от сгради, които се държат по-скоро с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала или за двете. Имот, който се изгражда или разработва за бъдещо използване като инвестиционен имот също се отчита като инвестиционен имот.

Инвестиционен имот се признава като актив само когато е вероятно бъдещите икономически изгоди, приписвани му да се получат в предприятието и цената му на придобиване може да се оцени достоверно.

Прехвърляния от или към инвестиционен имот се правят, само когато има промяна в използването, доказана чрез:

- започване на ползване от страна на собственика - за прехвърляне от инвестиционен имот в ползван от собственика имот;
- започване на разработване с цел продажба - за прехвърляне от инвестиционен имот в материални запаси;
- край на ползването от собственика - за прехвърляне от ползван от собственика имот в инвестиционен имот;

или

- започване на оперативен лизинг към друга страна - за прехвърляне от материален запас в инвестиционен имот;

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, която включва и разходите по сделката за придобиване съгласно МСС40.

След първоначалното признаване инвестиционните имоти се отчитат по модела на цената на придобиване. Оценяват се по цена на придобиване намалена с всички натрупани амортизации и загуби от обезценка. След първоначалното признаване инвестиционните имоти се оценяват в съответствие с изискванията на МСС16 за този модел.

Инвестиционните имоти се отписват, при освобождаване /продажба или при встъпване във финансов лизинг/ или когато трайно се извадят от употреба и от тяхното освобождаване не се очаква никаква бъдеща икономическа изгода. При определяне на датата на освобождаване за инвестиционен имот се прилагат критериите във МСС18 за признаване на приход от продажба на стоки или се взема под внимание съответното указание в допълнението към МСС18. МСС17 се прилага при освобождаване чрез встъпване във финансов лизинг или при продажба с обратен лизинг.

Печалбите и загубите от изваждане от употреба или освобождаване от инвестиционен имот, се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването и балансовата сума на актива и се признават в печалбата или загубата за периода на изваждане от употреба или освобождаване, освен ако МСС17 не изисква друго при продажба с обратен лизинг.

#### **Обезценка на инвестиционни имоти**

Съгласно изискванията на МСС36 към края на отчетния период се прави преценка дали съществуват индикации, че стойността на инвестиционните имоти е обезценена. В случай на такива индикации се изчислява възстановимата стойност на инвестиционните имоти и се определя загубата от обезценка.

#### **Нематериални активи**

Предприятието отчита разграничимите непарични активи без физическа субстанция като нематериални активи, когато отговарят определението на нематериален актив и критериите за признаване формуирани в МСС 38.

Нематериален актив се признава, ако е вероятно, че предприятието ще получи очакваните бъдещи икономически ползи, които са свързани с актив и стойността на актива може да бъде определена надеждно.

Първоначално нематериалните активи се отчитат по цена на придобиване.

Цената на придобиване на отделно придобит нематериален актив се определя съгласно МСС38 и включва:

-покупната цена, вносите мига и невъзстановимите данъци върху покупката, търговските отстъпки и рибати се приспадат;

и

-всякакви свързани разходи за подготовката на актива за неговото очаквано използване;

Цената на придобиване на нематериален актив придобит в замяна с непаричен актив се измерва по справедлива стойност, освен ако :

-разменната дейност няма търговска същност;

или

-справедливата стойност нито на получения актив, нито на дадения актив, може да бъде измерена надеждно.

Придобитият актив се измерва по този начин, дори ако предприятието не може незабавно да отпише дадения актив. Ако придобитият актив не е оценен по справедлива стойност, неговата цена на придобиване се измерва по балансовата стойност на дадения актив.

Цената на придобиване на вътрешносъздаден нематериален актив съгласно МСС38 е неговата себестойност включваща сумата на разходите, направени от датата, на която нематериалният актив е отговорил за първи път на критериите за признаване.

Нематериалните активи се отчитат след придобиването по цена на придобиване намалена с натрупаната амортизация и натрупани загуби от обезценка.

Предприятието оценява дали полезният живот на нематериален актив е ограничен или неограничен и ако е ограничен, продължителността на, или броя на производствените или сходни единици, съставляващи този полезен живот.

Нематериален актив се разглежда, като имащ неограничен полезен живот когато, на базата на анализ на съответните фактори, не съществува предвидимо ограничение за периода, през който се очаква активът да генерира нетни парични потоци за предприятието.

Нематериалните активи с ограничен полезен живот се амортизират, а нематериалните активи с неограничен полезен живот не се амортизират.

Нематериалните активи които подлежат на амортизация се амортизират по линейния метод за срока на определения полезен живот.

Амортизацията започва, когато активът е на разположение за ползване, т.е. когато той е на мястото и в състоянието, необходимо за способността му да работи по начин, очакван от ръководството.

Амортизацията се прекратява на по-ранната от:

-датата, на която активът е класифициран като държан за продажба (или включен в групата за освобождаване, която е държана за продажба) в съответствие с МСФО 5

и

- датата, на която активът е отписан.

Средният полезен живот в години за основните групи амортизируеми нематериални активи, е както следва:

Група	Години
Софтуер	5
Други нематериални активи	7

#### Обезценка на нематериални дълготрайни активи

Съгласно изискванията на МСС36 към края на отчетния период се прави преценка дали съществуват индикации, че стойността на нематериалните дълготрайни активи е обезценена. В случай на такива индикации се изчислява възстановимата стойност на активите и се определя загубата от обезценка.

#### Финансови активи

Предприятието прилага МСС32 и МСС39 при отчитане на финансови активи.

Финансов актив е всеки актив който е:

-парични средства;

- инструмент на собствения капитал на друго предприятие;

-договорно право:

- да се получат парични средства или друг финансов актив от друго предприятие ; или
- да се разменят финансови активи или финансови пасиви с друго предприятие при условия, които са потенциално благоприятни за предприятието;

-договор който ще бъде или може да бъде уреден в собствени инструменти на собствени капитал емитента и е:

- недериватив, за който предприятието е или може да бъде задължено да получи променлив брой от инструменти собствения капитал на предприятието;

или

- дериватив, който ще бъде или може да бъде уреден чрез размяна на фиксирана сума парични средства или друг финансов актив за фиксиран брой от собствените капиталови инструменти на предприятието. За тази цел инструментите на собствения капитал на предприятието не включват упражняеми финансови инструменти, класифицирани като инструменти на собствения капитал, които налагат на предприятието задължението да предостави на друга страна пропорционален дял от нетните активи на предприятието само при ликвидация, или инструменти, които са договори за бъдещо получаване или предоставяне на инструменти на собствения капитал на предприятието.

Финансовите инструменти-активи се класифицират в следните категории съгласно изискванията на МСС 39:

- Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата
  - държан за търгуване финансов актив
  - Определен при първоначалното му признаване от предприятието за отчитане по справедлива стойност в печалбата или загубата.
- Инвестиции държани до падеж
- Кредити и вземания
- Финансови активи на разположение за продажба.

Предприятието признава финансов актив или финансов пасив в отчета за финансовото състояние, когато и само когато предприятието става страна по договорните условия на инструмента.

При първоначалното си признаване финансовите активи се отчитат по справедливата им стойност, плюс в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, разходите по сделката, които се отнасят пряко към придобиването или издаването на финансовия актив.

След първоначалното признаване предприятието оценява финансовите активи както следва:

- По справедлива стойност
    - финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;
    - финансови активи на разположение за продажба;
- С изключение на инвестиции в инструменти на собствения капитал, които нямат котирана пазарна цена на активен пазар и чиято справедлива стойност не може да се оцени надеждно, както и деривативи, които са обвързани с некотирани инструменти на собствения капитал или трябва да се уредят чрез прехвърлянето на такива некотирани инструменти на собствения капитал, които се оценяват по цена на придобиване
- По амортизирана стойност с използването на метода на ефективния лихвен процент
    - кредити и вземания;
    - инвестиции, държани до падеж;

Печалби и загуби от финансови активи

- Печалби и загуби които възникват от промяната на справедливата стойност на финансови активи се признават както следва:
  - Печалба или загуба от финансов актив или финансов пасив, класифициран като отчитан по справедлива стойност в печалбата или загубата, се признава в отчета за доходите.
  - Печалбата или загубата от наличен за продажба финансов актив се признава в друг всеобхватен доход, с изключение на загубите от обезценка и печалбите и загубите от обменните курсове до момента на отписване на финансовия актив. В този момент натрупаната печалбата или загубата, призната преди в друг всеобхватен доход, се прекласифицира от собствен капитал в печалбата или загубата като корекция от прекласификация.

- Лихвата, която се изчислява с използване на метода на ефективния лихвен процент, се признава в отчета за доходите.
- Дивидентите от инструменти на собствения капитал на разположение за продажба се признават в отчета за доходите, когато се установи правото на предприятието да получи плащане.
- За финансовите активи, които се отчитат по амортизирана стойност, печалбата или загубата от актива се признава в отчета за доходите, когато финансовият актив или финансовият пасив се отписва или обезценява и чрез процеса на амортизиране.

Предприятието отписва финансов актив, когато :

- договорните права върху паричните потоци от финансовия актив са изтекли; или
- прехвърля финансов актив, когато са прехвърлени договорните права за получаване на парични потоци от финансовия актив или са запазени договорните права за получаване на паричните потоци от финансовия актив, но е поето договорно задължение за плащане на парични потоци на един или повече получатели в споразумение и трансферът отговаря на условията за отписване съгласно МСС 39.

Условия за отписване:

Когато предприятието прехвърля финансов актив то оценява степента, до която ще запази рисковете и ползите от собствеността върху финансовия актив:

- ако предприятието прехвърля в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, предприятието отписва финансовия актив и признава отделно като активи или пасиви всички права и задължения, създадени или запазени при трансфера;
- ако предприятието запази в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, предприятието продължава да признава финансовия актив;
- ако предприятието нито прехвърля, нито запазва в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, предприятието определя дали е запазило контрол върху финансовия актив. В този случай:
  - ако предприятието не е запазило контрол, то отписва финансовия актив и признава отделно като активи или пасиви всички права и задължения, създадени при трансфера.
  - ако предприятието е запазило контрол, то продължава да признава финансовия актив до степента на продължаващото му участие във финансовия актив.

При отписването на финансовия актив разликата между:

- а) неговата балансова стойност; и
- б) сумата на полученото възнаграждение (включващо всички получени нови активи, минус всички поети нови пасиви), и всички натрупани печалби или загуби, които са били признати директно в собствения капитал се признава в отчета за доходите.

Обезценка и несъбираемост на финансови активи

Предприятието преценява към края на всеки отчетен период дали са налице обективни доказателства за обезценката на финансов актив или на група от финансови активи.

Финансов актив или група от финансови активи се считат за обезценени и са възникнали загуби от обезценка, когато са налице обективни доказателства за обезценка, произхождащи от едно или повече събития, които са настъпили след първоначалното признаване на актива (събитие "загуба") и когато това събитие загуба (или събития) има ефект върху очакваните бъдещи парични потоци от финансовия актив или от групата финансови активи, които могат да се оценят надеждно. Може да не е възможно да се идентифицира единично, самостоятелно събитие, което е причинило обезценката. По-скоро обезценката може да е причинена от комбинирания ефект на няколко събития.

Загубите, които се очакват в резултат на бъдещите събития, независимо от тяхната вероятност, не се признават.

- Обезценка на финансови активи, отчитани по амортизирана стойност

Ако има обективни доказателства, че е възникнала загуба от обезценка от кредити и вземания или от инвестиции, държани до падеж, отчитани по амортизирана стойност, сумата на загубата се оценява като разлика между балансовата стойност на актива и настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци (с изключение на бъдещите кредитни загуби, които не са възникнали), дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент за финансовия актив (т. е. ефективният лихвен процент, изчислен при първоначалното признаване). Балансовата стойност на актива се намалява и сумата на загубата се признава в печалбата или загубата.

- Обезценка на финансови активи, отчитани по цена на придобиване

Ако има обективни доказателства, че е възникнала загуба от обезценка на финансов актив отчитан по цена на придобиване, сумата на загубата от обезценка се оценява като разлика между балансовата стойност на финансовия актив и настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци, дисконтирани с текущия пазарен процент на възвръщаемост за подобен финансов актив. Загубите се признават в печалбата или загубата. Такива загуби от обезценка не подлежат на възстановяване.

- Обезценка на финансови активи на разположение за продажба

Когато спад в справедливата стойност на финансов актив на разположение за продажба е признат директно в собствения капитал и има обективни доказателства, че активът е обезценен, натрупаната загуба, която е призната в друг всеобхватен доход, се изважда от капитала и се признава в печалбата или загубата дори ако финансовият актив не е отписан.

Сумата на натрупаната загуба, която се прекласифицира от собствен капитал в печалбата или загубата, е разликата между цената на придобиване (нетно от погашения на главницата и амортизация) и текущата справедлива стойност, минус загубата от обезценка на финансовия актив, призната преди това в печалбата или загубата.

Загуби от обезценка, признати в печалбата или загубата, за инвестиция в инструмент на собствения капитал, класифициран като на разположение за продажба, не се възстановяват в печалбата или загубата.

Загуби от обезценка, признати в печалбата или загубата, за дългов инструмент, класифициран като на разположение за продажба, се възстановяват, възстановената сума се признава в печалбата или загубата.

### Парични средства

Паричните средства включват парични средства в брой и безсрочни депозити, съответно в лева и във валута.

Паричните еквиваленти са краткосрочни, високоликвидни инвестиции, които са лесно обръщаеми в конкретни парични суми и съдържат незначителен риск от промяна в стойността им.

### Дялове и участия

Всички инвестиции първоначално се признават по метода на цена на придобиване/себестойност.

Метод на цената на придобиване /себестойността/ е метод за отчитане на дадена инвестиция, при който инвестицията се признава по цена на придобиване /себестойност/. Предприятието признава дохода от инвестицията единствено до степенята, в която то получава разпределения от натрупаните печалби на предприятието, в което е инвестирано, възникнали след датата на придобиването. Получени разпределения, надвишаващи тези печалби, се разглеждат като възстановяване на инвестицията и се признават като намаление на цената на придобиване /себестойността/ на инвестицията.

Инвестициите в дъщерни предприятия се отчитат и представят по цена на придобиване /себестойност/

Инвестициите в асоциирани предприятия се отчитат и представят по цена на придобиване /себестойност/.

Инвестициите които не са класифицирани като дъщерни и асоциирани предприятия се отчитат по справедлива стойност класифицирани като като финансови активи на разположение за

продажба, съгласно изискванията на МСС39.В случаите в които инвестициите са в капиталови инструменти, които нямат котирана пазарна цена на активен пазар и чиято справедлива цена не може да се определи надеждно се отчитат по цена на придобиване/себестойност. Инвестиции които са класифицирани в съответствие МСФО5 като държани за продажба/или са включени в група за изваждане от употреба, която е класифицирана като държана за продажба / се отчитат в съответствие с този МСФО.

#### **Кредити, търговски и други вземания**

Кредитите и вземанията са недеривативни финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не се котира на активен пазар, с изключение на:

- тези, които предприятието възнамерява да продаде незабавно или в близко бъдеще, които ще бъдат класифицирани като държани за търгуване и тези, които предприятието определя при първоначалното признаване като отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- тези, които предприятието определя като на разположение за продажба при първоначалното признаване; или
- тези, при които държателят може да няма възможност да възстанови в значителна степен цялата си първоначална инвестиция, с изключение на случаите, при които причината е влошаване на кредитното качество и които се класифицират като на разположение за продажба.

Като кредити и вземания се класифицират финансови активи възникнали от директно предоставяне на стоки, услуги, пари или парични еквиваленти/търговски вземания и кредити/. Кредитите и вземанията, които са с фиксиран падеж се отчитат по амортизираната им стойност. Кредитите и вземанията които са без фиксиран падеж се отчитат по себестойност. Предплатените разходи, които касаят следващи отчетни периоди се представят като авансово преведени суми на доставчици и се включват в търговските вземания.

#### **Данъци за възстановяване**

Данъците за възстановяване не произтичат от договорни взаимоотношения, не се класифицират в категориите финансови активи. Те включват:

- Сумите на възстановимите данъци върху дохода във връзка с облагаемата печалба/данъчната загуба за периода и платени суми за текущ и предходен период превишаващи дължимите суми.
  - Сумите на данъчен кредити за възстановяване и прихващане след края на отчетния период и платени суми за текущ и предходен период превишаващи дължимите суми за други данъци.
- Текущите данъчни активи за текущия и предходни периоди се оценяват по сумата, която се очаква да бъде възстановена от данъчните органи при прилагане на данъчни ставки и данъчни закони, действащи или очаквани да влязат в сила към края на отчетния период.

#### **Материални запаси**

Предприятието прилага МСС 2 за отчитане на материалните запаси:

Материални запаси са активи:

- държани за продажба в обичайния ход на стопанската дейност /стоки,продукция/;
- намиращи се в процес на производство за такава продажба /незавършено производство/;
- материални запаси, които се изразходват в производствения процес или при предоставяне на услуги;/материали, суровини/

Материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността или нетната реализуема стойност.

Себестойността на материалните запаси представлява сумата от всички разходи по закупуването, преработката, както и други разходи, направени във връзка с доставянето им до сегашното състояние и местоположение.

Разходите по закупуване на материалните запаси включват покупната цена, вносните мита и други невъзстановими данъци, транспортните разходи и др., които директно могат да се отнесат към

придобиването на стоките материалите и услугите. Търговските отстъпки работи и др. подобни компоненти се приспадат при определяне на закупната стойност.

Разходите за преработка включват преки разходи и систематично начислявани постоянни и променливи общи разходи, които се правят при преработване на материалите в готова продукция. Променливите общи разходи се разпределят за всяка произведена единица на база на реалното изпозване на производствените мощности.

Постоянните общи разходи се разпределят към себестойността на продукцията на база на нормалния капацитет на производствените мощности.

Количеството общи постоянни разходи, които отговарят на разликата между нормалния капацитет и достигнатия капацитет се признават за разходи за периода в който те възникват.

Други разходи се включват в себестойността на материалните запаси само доколкото те са направени във връзка с довеждането на материалните запаси до настоящото им местоположение и състояние.

В ограничени случаи разходи по ползвани, кредити които са определени в МСС 23 Разходи по заеми, се включват в стойността на материалните запаси.

Разходи които не се включват в себестойността на произведената продукция и се признават като разходи за периода в който са възникнали са:

- количества материали ,труд и други производствени разходи извън нормалните граници.
- разходи за съхранение в склад.
- административни разходи.
- разходи по продажбите.

#### Себестойност при предоставяне на услуги

Дотолкова, доколкото при предоставянето на услуги се ползват материални запаси, то те се включват в себестойността на услугите. Себестойността се състои главно от разходите за труд и другите разходи за персонала, зает в предоставянето на услугата, включително служителите, изпълняващи надзорна дейност, и съответната част от общите разходи за тях. Трудът и други разходи, свързани с продажбите и общия административен персонал, не се включват, а се признават за разходи в периода, в който са възникнали.

Потреблението на материални запаси се оценява по средно претеглена стойност.

Себестойността на материалните запаси може да не е възстановима, в случай че те са повредени или са цялостно или частично морално остарели, или ако има спад в продажните им цени. Също така себестойността на материалните запаси може да не бъде възстановима, ако приблизително определените разходи за завършване или приблизително определените разходи, които ще бъдат направени за осъществяване на продажбата, са се увеличили. Материалните запаси се намаляват до нетната реализуема стойност на базата на отделни позиции. При някои обстоятелства обаче може да бъде подходящо да се групират сходни или свързани позиции.

Към всеки следващ период се прави нова оценка на нетната реализуема стойност. Когато условията, довели до снижаване на материалните запаси под тяхната себестойност, вече не са налице или когато има ясно доказателство за увеличение в нетната реализуема стойност заради промяна в икономическите обстоятелства, сумата на обезценката се възстановява така, че новата балансова сума е по-ниската от себестойността и преразгледаната нетна реализуема стойност. Възстановяването е ограничено до сумата на първоначалната обезценка.

При продажба на материални запаси, балансовата сума на тези материални запаси се признава като разход през периода, през който съответният приход е признат. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност, както и всички загуби от материални запаси се признават като разходи за периода на обезценката или на възникването на загубите. Сумата на евентуалното обратно възстановяване на стойността на обезценката на материалните запаси, възникнала в резултат на увеличението на нетната реализуема стойност, се признава като намаляване на сумата на признатите разходи за материални запаси през периода, през който възстановяването е възникнало.